Dokumentbeteckning:	Vägledande bestämmelser myndighetsutövning Riksfärdtjänst
Antaget av/Ansvarig	Omsorgsnämnden
Handläggare	Marianne Brattberg
Handlingen förvaras	Diariet:
Diarienummer	2024/00091
Datum	2024-05-23
Syfte:	Vägledning för bedömning och beslut om riksfärdtjänst.
Gäller för:	Handläggare riksfärdtjänst
Referensdokument:	Lag (SFS 1997:735) om riksfärdtjänst, delegationsordning, förvaltningslag, rättspraxis
Uppföljning:	Innehållet i de vägledande bestämmelserna kommer kontinuerligt att genomgå översyn och uppdateras. Den senast uppdaterade versionen finns alltid på intranät.
Implementering:	Riktlinjen ska regelbundet minst 1 gång per år tas upp på APT på biståndsenheten. Alla nya medarbetare på biståndsenheten ska informeras om riktlinjen**.**

Inledning

Vägledande bestämmelser kring rätten till riksfärdtjänst är en sammanställning av de olika dokument som styr beslutsfattandet (läs myndighetsutövning) som bedrivs inom Biståndsenheten, Omsorgsförvaltningen, i Trollhättans Stad.

Allmänt om rätten till riksfärdtjänst

Lag (1997:735) om riksfärdtjänst ger kommunerna ansvar för att personer med en stor och varaktig funktionsnedsättning ges förutsättningar att till motsvarande kostnader som andra göra privata resor i Sverige med ändamålet rekreation, fritidsverksamhet eller enskild angelägenhet.

Kommunens ansvar består i att ersätta den enskilde för den merkostnad som uppstår för resan på grund av funktionsnedsättningen

Som komplement till lagen gäller nedanstående riktlinjer, antagna av Omsorgsnämnden.

Rätten till riksfärdtjänst prövas och beslutas av Omsorgsnämnden enligt gällande delegation**.**

Lag	Lag om riksfärdtjänst (SPS 1997:735)
Rätten till riksfärdtjänst	Rätt till riksfärdtjänst har den som är folkbokförd i Trollhättans kommun och som på grund av stort och varaktigt funktionshinder inte kan resa med allmänna kommunikationer till normala reskostnader eller inte kan resa utan ledsagare. Ändamålet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet för att tillstånd ska kunna beviljas.
Prövning av rätten till riksfärdtjänst	Ansökan om riksfärdtjänst skall göras minst 3 veckor innan resdatum. I undantagsfall (till exempel för närvaro på begravning eller besök hos akut sjuk närstående) får ansökan göras senare. Avgörande för rätten till riksfärdtjänst är sökandens funktionshinder samt ändamålet med resan, se begränsning av rätten till riksfärdtjänst. Utlåtande av sakkunnig kan begäras om det behövs för bedömningen. Beslut meddelas den sökande skriftligen. Den som får helt eller delvis avslag på sin ansökan om riksfärdtjänst kan överklaga beslutet till förvaltningsrätten. Överklagandet skall vara skriftligt och ha inkommit till Trollhättans Stad inom tre veckor från det att sökanden fick del av beslutet. Tillstånd kan inte ges för resor som redan genomförts.

Begränsning av rätten till riksfärdtjänst	Riksfärdtjänst beviljas i allmänhet för en resa i taget. Återkommande resor till samma resmål och med samma färdsätt kan dock beviljas under en begränsad tidsperiod. Avsaknad av allmänna kommunikationer är inte skäl för riksfärdtjänst.
Begränsning av riksfärdtjänsttillståndet	Riksfärdtjänst är avsedd för rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet och får inte användas för följande typer av resor: • Resor för färdtjänstberättigade som i sin helhet kan ske med färdtjänst • Resor vars ändamål är arbete, utbildning eller medicinsk vård eller behandling • Tjänsteresor • Resor inom socialtjänsten, t ex utflykter och liknande resor som arrangeras som gruppresor för funktionsnedsatta eller äldre personer i ett boende • Resor inom skolan, t ex. skolresor • Resor i samband med studiebesök, badresor m.m. Detsamma gäller inom förskole- och fritidshemsverksamheten
	• Resor inom verksamhet som bedrivs av regionen, t.ex. resor som arrangeras för personer på sjukvårdsinrättningar, resor inom av regionen bedrivna skolor, etc • Resor inom en verksamhet som staten är huvudman för, t.ex. institutioner som drivs av staten • Resor inom privat drivna verksamheter, t.ex. privata skolor, barnomsorg i privat regi, privata företag, stiftelser eller dylikt som bedriver sjukvård, äldrevård m.m. • Resor som av någon annan anledning ska bekostas av det allmänna (dvs. staten, regionen eller annan kommunal verksamhet), t ex sjukresor, skolskjuts, ambulanstransporter resor i samband med arbetslivsinriktad rehabilitering eller andra resor som Försäkringskassan ska bekosta.

Barn	Avgörande för rätten till riksfärdtjänst är uteslutande barnets funktionshinder och konsekvenser av detta. Kan ett mindre barn resa med allmänna kommunikationer tillsammans med en vuxen person föreligger i regel ingen rätt till riksfärdtjänst. Om ett äldre barn inte kan genomföra en resa med allmänna kommunikationer på grund av sitt funktionshinder på egen hand, utan endast tillsammans med vuxen person, föreligger rätt till riksfärdtjänst. Detta gäller under förutsättning att lagens krav är uppfyllda. Om barnet bedöms inte alls kunna resa med allmänna kommunikationer utan måste resa med personbil/specialfordon på grund av sitt funktionshinder föreligger rätt till riksfärdtjänst.
Resa med djur:	Du får ta med dig hund, katt eller andra mindre sällskapsdjur i bur, utan extra avgift på färdtjänstresan. Det är viktigt att du talar om att du har med dig ett djur när du beställer resan så du inte får åka i samma fordon som någon som är allergisk. **Djur får inte färdas lösa i kupén:** Djur ska av säkerhetsskäl resa i bagageutrymmet i kombifordon. Jordbruksverkets regler säger att djur inte får färdas lösa i kupén. Det får inte finnas några andra lösa föremål i utrymmet och det ska finns nät mellan kombiutrymmet och passagerarutrymmet. Det är alltid resenären/hundföraren som ska hantera djuret i och ur fordonet. **Små djur ska resa i bur:** Små djur ska resa i bur eller väska som du själv tar med. Buren ska placeras i kombiutrymmet med undantag för om du även har hjälpmedel med dig på din resa. Då kan buren istället spännas fast i sätet. Du får inte resa med djur i knät. Om djuret inte kan resa i kombiutrymmet måste du ha med bälte: Om du har hund och ett annat hjälpmedel som måste placeras i kombiutrymmet, till exempel rollator eller hopfällbar rullstol, får hunden inte sitta där. Då måste du själv ta med ett specialanpassat bilbälte för hunden och en filt så att den kan sitta

	i ett säte i stället. Större zooaffärer säljer bälten och hjälper till att prova ut ätt sort till just din hund.
Tid på dygnet	Riksfärdtjänstresor kan ske under hela dygnet och årets alla dagar. Riksfärdtjänsttillståndet kan dock utifrån en individuell bedömning begränsas till viss tid på dygnet. Riksfärdtjänst kan inte ske med personbil/specialfordon på tider som normalt inte trafikeras av allmänna kommunikationsmedel enligt tidtabell. Personbil eller specialfordon beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas eller inte går på tider då sökanden önskar resa.
Riksfärdtjänstområde	Resan skall göras inom Sverige och får inte till sin helhet ske inom kommunens färdtjänstområde
Anslutning till allmänna kommunikationer	Riksfärdtjänst med personbil/specialfordon kan beviljas till och från allmänna kommunikationer på sträckor som inte kan genomföras med allmänna kommunikationer på grund av bristande tillgänglighet.

Hjälpmedel	Hjälpmedel som behövs för att själva resan ska kunna genomföras får tas med vid riksfärdtjänstresa. Förflyttningshjälpmedel som behövs enbart på resmålet får tas med vid riksfärdtjänstresor om detta inte föranleder behov av annat färdsätt eller försvårar eller omöjliggör samåkning med annan riksfärdtjänstresenär vid resa med personbil eller specialfordon.
Ledarhund/Servicehund	Vid resa med allmänna kommunikationer gäller respektive trafikföretags bestämmelser. Ledarhund/Servicehund, som är certifierad som hjälpmedel, får vid resa med personbil eller specialfordon följa med i fordonet. Dock ska resan ske på ett trafiksäkert sätt enligt Jordbruksverkets regler.

Färdsätt	Kommunen beslutar om färdsätt med beaktande av resenärens funktionshinder och övriga omständigheter. Billigaste färdsätt skall användas vilket innebär följande: 1. i första hand används allmänna kommunikationer, d.v.s. tåg, buss, båt eller flyg där så är möjligt med hänsyn till resenärens funktionshinder. 2. i andra hand används allmänna kommunikationer i kombination med personbil. 3. i tredje hand används allmänna kommunikationer i kombination med specialfordon. 4. i fjärde hand med personbil. 5. I femte hand med specialfordon. Annan prioritering kan göras om resan därigenom blir billigare. Vid resor med allmänna kommunikationer skall rabatter och lågprisalternativ användas i så stor utsträckning som möjligt med hänsyn till funktionshinder och resans ändamål. Vid resor med allmänna kommunikationer kan avresetiden förskjutas för att utnyttja lågprisalternativ. Tillstånd till riksfärdtjänst kan inte avse resa med privat bil, hyrt fordon eller liknande.
Samåkning	Resor med personbil och specialfordon samordnas. Restid och resträcka kan därför bli längre än vid direktresa. För resor inom 20 mil kan avresetiden förskjutas inom halvdag, för längre resor inom heldag. I samband med större helger kan större tidsförskjutningar krävas.
Specialfordon	Särskilt beslut fattas om placering i bil och vilken typ av fordon som krävs för att tillståndshavaren ska kunna genomföra riksfärdtjänstresor.

	Resa i specialfordon kan beviljas för den som är rullstolsburen och inte klarar överförflyttning från rullstol till bilsäte, alt. att hjälpmedlets konstruktion inte gör det möjligt att fälla ihop hjälpmedlet och resenären därmed inte kan genomföra sin resa på annat sätt än sittande i sin rullstol under färden. Rullstol ska vara godkänd att sitta i under färdtjänstresan. Scooter och andra hjälpmedel med styre är inte godkända att sitta på under färd. Liggande transport kan beviljas om resan inte kan genomföras på annat sätt.
Ledsagare	Ledsagare är en person som måste medfölja resenären för resans genomförande. Behovet av ledsagare skall vara knutet till själva resan och inte för hjälp vid resmålet. Fram- och återresa för ledsagare kan beviljas med billigaste färdsättet om omständigheterna så kräver. Den sökande får själv ansvara att anskaffa ledsagare.
Medresenär	Vid resor med personbil eller specialfordon får medresenär åka med i mån av plats. Riksfärdtjänstberättigad person får vid resa med personbil eller specialfordon även ta med egna barn under 16 år, dock inte flera än att den riksfärdtjänstberättigade samt eventuell ledsagare, annan medresenär och egna barn ryms i ett fordon. Medresenär betalar då en avgift som är lika stor som egenavgiften vid riksfärdtjänst. Medresenär ska påbörja och avsluta resan på samma plats som riksfärdtjänstresenären.
Sällskapsdjur	På resor med allmänna kommunikationer får sällskapsdjur medföras enligt trafikföretagens anvisningar. För resor med personbil/specialfordon får sällskapsdjur inte medtas.

Trappklättrare	• Förflyttning av resenär med trappklättrare uppför eller nedför trappa före/efter resa kan endast ske vid resa med specialfordon och då i mycket begränsad omfattning och endast i anslutning till hemadressen. • Trappklättring kräver särskilt tillstånd av kommunen och måste beställas samtidigt som resan. • Trappklättring sker utifrån trafikbolagets gällande riktlinjer för trappklättring och får ske endast i de fall förflyttning kan utföras på ett säkert sätt. • Ytterst är det föraren som vid varje enskilt tillfälle avgör om trappklättring kan utföras på ett för resenär och förare säkert sätt. • Trappklättrare kan inte användas i trappa utomhus.
	□ Resenären ansvarar för att rullstolen är lämplig för trappklättrare.
Bagage	Bagage får medföras enligt respektive trafikföretags stadgar. Därutöver får alltid nödvändiga hjälpmedel för att själva resan ska kunna genomföras tas med. Vid resa med personbil eller specialfordon får normalbagage medföras. Som normalbagage räknas två väskor (max 20 kg) per resenär. Bagaget ska inte föranleda utökat behov av ledsagare.
Genomföra resa	Riksfärdtjänsttillstånd skall vara registrerat hos Riksfärdtjänsten Sverige AB. Legitimation skall kunna uppvisas. Resenären beställer resan enligt Trollhättans Stads anvisningar som lämnas tillsammans med beslut om beviljad resa.
Avbeställning	Avbeställning av resa som inte blir av ska vid resa med allmänna kommunikationer ske enligt reseföretagets bestämmelser. Vid resa med taxi eller ett för ändamålet särskilt anpassat fordon måste avbokning ske innan klockan 12.00, vardagen innan resan skulle ha ägt rum.

Avgift	Avgift uttages enligt förordningen om egenavgifter för resor med riksfärdtjänst.